

5. Dommedag

I Mekka-tiden forkyndte Muhammed denne verdens forestående sammenbrud, de dødes opstandelse samt regnskabets time, hvor den enkelte skulle drages til ansvar for, hvordan han havde forvaltet det liv, som Gud havde skænket. Guds fjender ville derefter havne i et evigt pinested med brændende sol, sult og tørst, råddent vand, mens Guds venner ville få et evigt oaseliv med skyggefulde lunde, rislende bække, dejlige kvinder, strømme af vin og en overflod af frugter (Sura 47,15 og s. 81).

Hvem kan så forvente at vinde Paradiset? I Koranen fremhæves det gang på gang, at adgangen til Haverne gælder *de, der tror og handler retfærdigt* (f. eks. sura 47,2), altså tro og gerninger. Men gerningerne er alligevel underordnede, på trods af at islam kaldes en *lovreligion*. Det er tro og nåde, som står i centrum. Og Gud er nådig mod enhver, der på et tidspunkt har underkastet sig hans myndighed, altså med overbevisning har erklæret sig som muslim. Denne erklæring er det afgørende; for tro bør selvfølgelig føre til gerninger, så man bliver en *god* muslim.

Men selv om det ikke sker, er det kun dødssynd, og kun hvis den ikke er angret, der ventes at føre til evig fortabelse (Sura 4,48). Det vil sige at provokere Gud ved at benægte hans eksistens (vantro); ved at tilbede andre end Gud (shirk); ved at tro på et nyt profetbudskab; eller ved at hævde, at Muhammed er forfatter til Koranen. Andre grove overtrædelser af Guds lov – fra at ignorere søjlerne til mord, utroskab og tyveri – skal også straffes, men kun tidsbegrænset (Sura 39,53).

Anderledes ser det ud for ikke-muslimer. Polyteister som hinduer og buddhister regnes for alle at gå fortabt, mens jøders og kristnes skæbne er uafklaret. På den ene side tilhører de *Bogens Folk* og behøver som sådanne ikke at frygte Dommedag (Sura 2,62). På den anden side har de afvist Muhammeds klare budskab og hører derfor til i Helvede (Sura 4,115).

Hvad skal der i øvrigt ske med den døde mellem død og Dommedag (opstandelsen)? Svaret er – som i kristendommen – noget uklart: Nogle lærde mener, at døden tilintetgør både sjæl og legeme, som derefter begge genskabes på Dommedag, dvs. at den døde selv oplever, at opstandelsen følger umiddelbart efter døden. Andre forestiller sig, at den dødes sjæl i graven har enten en drømmeløs søvn eller drømmer om sin fremtidige skæbne for derefter – på Dommedag – at blive forenet med et nyskabt legeme. En speciel gruppe, *martyrerne*, skulle dog direkte få adgang til Haverne, mens *selvmordere* – ifølge en udtalelse fra Muhammed – straks kommer til Ildens verden.

6. Forudbestemmelse

I konservativ teologi hævdes det, at den almægtige Gud på forhånd har bestemt et menneskes skæbne. Når fostret er 120 dage gammelt, sender Gud en engel med dets sjæl samt grundvilkårene i dets liv: længde, lykke og ulykke, erhverv og handlinger (s. 86). Hermed kan man få et afslappet forhold til sin tilværelse. Hvad der skal ske, vil ske – *inshallah* (: om Gud vil) eller *mashallah* (: det er Guds vilje) eller *allahu alam* (: Gud ved besked).

Samtidig hævdes det som nævnt, at mennesket på Dommedag skal stilles til regnskab for sit liv, og det forudsætter vel en *fri vilje* – at det kunne have handlet anderledes og altså ikke var styret af Gud. Man skal i øvrigt ikke forvente jordisk barmhjertighed, hvis man for en islamisk domstol

prøver at undgå straf for tyveri og hor ved at henvise til, at det var Gud, som styrede den syndige handling!

Et klassisk forsøg på en løsning har været følgende: Gud har skabt alle de situationer og muligheder, som et menneske møder i sit liv (almagten). Men mennesket kan – med sin sunde fornuft og vejledt af Guds Lov – inden for denne ramme *frit* vælge mellem det gode og det onde. Og selv om Gud har *forudset* valget, har han ikke *bestemt* det, hvorfor den pågældende siden vil kunne drages til ansvar af den *retfærdige* Gud. Eller måske og mere sandsynligt: få den *barmhjertige* Guds tilgivelse.